

СТРАТЕГІЧНІ ПРОГНОЗИ ЩОДО ПОДОЛАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ НЕРІВНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

РЖЕВСЬКА Ніна Федорівна,
кандидат політичних наук, доцент,

Інститут міжнародних відносин Національного авіаційного університету

Стаття присвячена проблемі аналізу реального стану та стратегічних прогнозів у подоланні інформаційної нерівності спричиненої глобалізаційними процесами.

Ключові слова: інформаційна нерівність, глобалізація, прогнозування, стратегічні прогнози, інформатизація, інформаційні процеси.

Термін «глобалізація» вперше було вжито у 1983 році Т. Левітом для визначення феномену злиття ринків окремих продуктів, що вироблялися окремими корпораціями. Дуже скоро термін поширився та набув багатьох значень. Саме тому генеза і особливо подальші шляхи розвитку глобалізаційних процесів нині є предметом гострої політичної та наукової дискусії. Предметом поживавлених дебатів є буквально все: що таке глобалізація, коли вона почалася, як вона співвідноситься з іншими процесами суспільного життя, якими є її найближчі та подальші наслідки.

Очевидним соціальним наслідком глобалізації, зростаючої інтеграції світової економіки є поглиблення розриву в соціально-економічному становищі масових прошарків населення індустріально розвинутих країн і країн, що розвиваються. Становлення ж нової класової структури сучасних західних суспільств пов'язане з небаченим загостренням проблеми майнової нерівності. Основою майнової поляризації є різниця освітнього рівня громадян та їх творчих здібностей. Відтак «природний» економічний розвиток не дозволяє, як це було в епоху індустріалізму, переборювати зростання розшарування суспільства, знімати гостроту проблеми.

Таким чином, отримавши найбільшого поширення у сфері економіки, глобалізація у кінці ХХ століття вийшла за її межі і взялася за реальну перебудову політичної структури світу. Вона неоднаково впливає на країни та регіони світу. Переваги від неї мають переважно розвинені країни, що потрапили до «золотого мільярду».

Про це говорить російські вчені, зокрема В. Іноземцев, – «соціальні тенденції останніх десятиліть свідчать, що суспільство, що сповідує волю наукового пошуку й ефективно використовує результати технологічного прогресу, породжує наростання майнової нерівності в масштабах, яких не знала історія. Даний парадокс, як це не сумно, цілком пояснюється логікою розвитку соціальних систем, а природа такої нерівності і її поглиблення приховується у невикорінних відмінностях людей за рівнем їх здібностей і талантів, а отже – і за потенційною можливістю досягнення успіхів у сфері виробництва, що ґрунтується на засвоєнні і використанні нових знань. Таким чином, торжество принципів свободи не може забезпечити рівності, яку протягом століть було прийнято вважати їх наслідком. Саме це, на нашу думку, є одним з найнесподіваніших соціальних результатів нестримного прогресу науки і технологій, прогресу, якому сьогодні немає і не може бути розумної альтернативи» [1, с.28-29].

Становище жителів розвинутих країн, які по суті є суб'єктами і рушійною силою глобалізації, за всіма параметрами незрівнянно краще, ніж жителів країн, що розвиваються, але й вони не уникають її дестабілізуючих, негативних наслідків. У обох випадках виникають нові лінії соціальної диференціації. З одного боку, підвищення ролі високоінтелектуальної, творчої праці, що забезпечує стабільно високий життєвий рівень, що сприяє перенесенню центру інтересів працівника з чисто матеріальних проблем на професійний розвиток і творчість, створює принципово новий тип соціальної ситуації, який деякі дослідники вважають ознакою «постекономічного суспільства» [2, с.27-28]. З іншого боку, перетворюючись на органічний елемент глобальної економіки, на одну з її найбільш динамічних рушійних сил, ці авангардні форми виробництва обумовлюють глобальний вимір процесу виокремлення нової еліти, привілейоване становище якої ґрунтується не на владі і власності, а на особливому типі знань і кваліфікації. Отже, до традиційних типів соціально-економічної диференціації додається її новий тип, що призводить до відносного погіршення становища більшості, яка позбавлена шансів увійти до нової еліти.

Мова йде саме про глобальний вимір, оскільки ця розділова лінія проходить як між розвинутими і відсталіми країнами, так і всередині тих і інших. У більшості країн сучасного світу до нової еліти може долучитися лише найтонший прошарок найбільш удачливих, знаючих і здібних людей. Для ба-

гатьох з них характерним є прагнення до переміщення у світові центри виробництва нових знань і наукомісткої технології. Звідси – феномен «відтоку мізків». У результаті нова еліта одночасно набуває наднаціонального і географічно концентрованого характеру, що збіднює її соціальні зв'язки, замикаючи її на самій собі і відтак позбавляючи її традиційної «елітної» функції лідерства в економічному і культурному розвитку національних суспільств.

За прогнозами деяких експертів – представників розвинутих країн, настання нової інформаційної ери обіцяє «безсумнівні блага» всім. Однак у багатьох офіційних документах з цієї тематики наголошується, що при такому розвитку необхідно уникнути формування двокласового суспільства [3, с.72]. Пропонується створювати таку універсальну службу, яка б забезпечувала можливість доступу усіх без винятку громадян до інформаційних мереж. Для кожного громадянина будь-якої розвинутої країни такий доступ у принципі забезпечено, звичайно, при умові, що він має у своєму розпорядженні кошти на придбання персонального комп'ютера і модему. Однак створення системи, що забезпечує масове дешеве підключення до комп'ютерних мереж, як цього вимагає американська асоціація Computer Professionals for Social Responsibility, поки що залишається справою майбутнього [4].

Розвиток інформаційних процесів має глобальний характер, однак кожна країна прокладає власний шлях переходу до широкого використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) з метою трансформації соціально-економічних процесів. Це обумовлюється тим, що, з одного боку, існують загальні проблеми на шляху раціонального використання переваг ІКТ, а з іншого боку – кожна країна виходить з наявних можливостей у процесі складного переходу від індустріального до інформаційного устрою.

Тому поряд з терміном «інформаційне суспільство» у міжнародній практиці поширюється термін «цифровий розрив» або «цифрова нерівність», відповідно – похідною від неї є нерівність інформаційна. Уперше проблема цифрової нерівності, цифрової прірви (digital divide), що згодом дістала великий резонанс у світі, була оприлюднена в Програмі розвитку ООН (1997 рік), яка охопила практично всі відомі на той час глобальні загальнолюдські проблеми й визначила вектори розвитку земель.

Сам термін увійшов в обіг з 1999 року після публікації доповіді міністерства торгівлі США «Провал у Мережі: визначення цифрової нерівності».

Вітчизняний дослідник О.Баранов зауважує, що «нині найбільш поширено наступне визначення: цифрова нерівність – поділ суспільства, країн на основі нерівного доступу до сучасних інформаційних технологій. Це досить вузьке, технократичне визначення, що не має можливості врахувати соціальну значущість використання інформаційних технологій» [5,с.56]. Зробимо спробу прослідкувати діалектику взаємного співвідношення цифрової нерівності та інших різновидів нерівності, що існували раніше. Результати нашого аналізу вказують, що перша є наслідком інших передуючих їй форм нерівності. Дійсно, люди, що мають невисокий дохід, низький освітній рівень, вік, вищий за середній, проживають у сільській місцевості, в країнах з неефективною економікою, мають значно менше шансів дістати доступ до сучасних інформаційних комп'ютерних технологій, ніж молоді випускники університетів, що працюють у центральних офісах багатих транснаціональних компаній. Але з іншого боку, з урахуванням сучасних реалій цифрова нерівність може бути причиною поглиблення традиційних нерівностей і водночас поглиблює інші, історично більш ранні, нерівності.

Таким чином, можна визначити ширше визначення: цифрова нерівність – нерівність у доступі до соціальних, економічних, освітніх, культурних та інших можливостей, що поглиблюються внаслідок нерівного доступу до інформаційних комп'ютерних технологій. Саме такий підхід до визначення дозволяє системно й обгрунтовано підійти до розгляду проблем цифрової нерівності з урахуванням усіх соціальних і економічних аспектів використання інформаційних комп'ютерних технологій.

Відзначимо, що світовою спільнотою проблема цифрової нерівності спочатку сприймалася як суто американська й обговорювалася лише в США. Однак згодом вона стала осмислюватися як глобальна. На міжнародному рівні питання інформаційної нерівності вперше було порушене в підписаній улітку 2000 року лідерами країн «вісімки» Окінавській хартії глобального інформаційного суспільства. Відповідно до цього документу було створено міжнародну експертну раду Digital Opportunity Task Force, що виробила план дій, представлений лідерам країн «вісімки» на зустрічі в Генуї влітку 2001 року.

Відомо, що головна мета ООН, сформульована у Декларації Тисячоліття – це зменшення бідності на планеті. ООН поставила завдання – до 2015 року вдвічі скоротити частку людей, чий дохід у день є меншим за один долар США (сьогодні частка таких жителів нашої планети становить близько 22 %). У контексті боротьби з бідністю ООН вирішує і завдання подолання інформаційної нерівності. Це – цілком природно, оскільки базовою нерівністю є нерівність економічна, соціальна і культурна, інформаційна ж нерівність один із найболючіших проявів цих базових нерівностей. Без подолання інформаційної нерівності неможливий ні процес глобалізації, ні ефективний розвиток інформаційного сус-

пільства, ні запровадження електронних урядів [6].

Результати наукового аналізу підтверджують, що навіть у країнах-лідерах інформаційного процесу блага інформаційної епохи доступні далеко не всім. На ступінь поширення Інтернету впливають два основні фактори: рівень матеріальної забезпеченості й освіченість різних прошарків населення.

Одним із проявів соціальної нерівності стало те, що в таких країнах, як, наприклад, США та ФРН, особи з низьким рівнем доходів не можуть одержувати за рахунок держави знижку при оплаті послуг комп'ютерної мережі. Навіть зниження цін на комп'ютерну техніку не вплинуло у промислово розвинених країнах на зменшення нерівності осіб з різними доходами при доступі до інформаційних систем. Глибину наявного, наприклад, у США цифрового розшарування суспільства характеризують такі дані: серед випускників коледжів і університетів частка осіб, що мають домашні комп'ютери, у 8 разів більша, ніж серед тих, хто закінчив тільки середню школу; причому серед останніх відсоток тих, хто має доступ до Інтернету, у 16 разів менший, ніж серед перших; відсоток родин, що мають вихід в Інтернет, серед міських з високим рівнем доходів у 20 разів більший, ніж такий же відсоток дітей, що користуються Інтернетом, у три рази перевищує відсоток дітей, що мають таку можливість, серед негритянських родин і в чотири рази – серед латиноамериканських родин з тим же статком. Якщо порівнювати частки тих, які мають персональні комп'ютери, серед багатих родин тихоокеанського узбережжя США і бідних негритянських родин, то серед перших така частка у 13 разів більша, а в доступі до Інтернету ця частка більша у 34 рази. У групі білих родин з двома батьками відсоток дітей, що мають можливість доступу в Інтернет, удвічі більший, ніж відсоток таких дітей у групі білих родин з одним із батьків. Для афроамериканських родин ця пропорція збільшується ще вдвічі.

Відповідно з мірою розвитку інформаційного суспільства зростає ризик вилучення із соціального життя багатьох прошарків населення. Це, насамперед, малозабезпечені громадяни, які просто не мають матеріальних можливостей придбати нову цифрову техніку й працювати в комп'ютерних мережах. Крім того, існує й така проблема, як небажання або невміння користуватися новими інформаційними й комунікаційними технологіями, що вимагають від споживача нових якостей – високого рівня абстрактного мислення, швидкості реакції, готовності до безперервної освіти.

Не можна не відзначити таку складну й поки ще складно вирішувану соціальну проблему для розвинених країн епохи глобалізації, як маргіналізація населення. Сучасне розуміння цього явища припускає не обов'язково убоге животіння. Йдеться про людей, які не можуть знайти себе в «інформатизованій» економіці, з різних причин відкидають прийнятну більшістю систему цінностей.

Першочергово необхідно зважати на маргіналізацію молоді. У розвинених країнах її рівень приблизно вдвічі перевищує середні загальнонаціональні показники й поступово збільшується. Це можна пояснити переважно низьким освітнім рівнем частини молодих людей. Не маючи необхідного стажу роботи, вони не можуть розраховувати ні на захист профспілок, ні на підвищення освітнього рівня, що здійснюють компанії для своїх працівників.

Сьогодні можемо бачити появу нового соціального прошарку – так званих *Digeratis* (*digital literati*), людей, грамотних в галузі комп'ютерних і цифрових систем. Майже на дві третини ці прошарки складаються з представників білої раси, осіб чоловічої статі і середнього статку віком від 20 до 30 років, які мають вищу освіту і є громадянами найбільших промислово розвинених країн [7]. Не тільки в країнах, що розвиваються, але й у передових країнах існують значні за чисельністю групи населення, відірвані від нового світу мультимедіа. Так, ще п'ятнадцять років тому, 20 % родин у США не мали у своїх квартирах навіть телефону, а 70 % родин штату Нью-Йорк – персонального комп'ютера [8].

Згідно задуму німецьких промислових кіл – до початку XXI століття 40 % родин у ФРН повинні були мати у своєму розпорядженні комп'ютер і модем. Однак, незважаючи на оптимістичні прогнози, виявилось неможливим підключити до комп'ютерних мереж настільки велику кількість абонентів. Райдужні прогнози швидкого розвитку мультимедіа, поширювані засобами масової інформації, є лише добрими побажаннями менеджерів комп'ютерних фірм. Навіть К. Штоль, у минулому один з найпалкіших ентузіастів створення нових комп'ютерних інформаційних систем, відгукнувся про очікування, пов'язані з надіями на швидке розширення Інтернету як про «зовсім нереалістичні», хоч він і не назвав їх, на відміну від Й. Вайценбаума, модним безглуздом [9].

У країнах з передовою економікою розвивається так звана нова економіка, характерними рисами якої є значне збільшення продуктивності праці та інноваційності, посилення ролі інформації і знання для поліпшення якості життя кожної людини.

Насправді, ми стали свідками того, як під впливом інформаційних технологій постає така економіка, найважливішим активом якої є не матеріально відчутні ресурси – товари, сировина, робоча сила, устаткування, а щось «невловиме» – інтелект, інформація, знання. Однак, благами цієї економіки поки-що може користуватися тільки невелика частка населення Землі. З одного боку, інтелектуальна

еліта й аналітики обговорюють перспективи глобального інформаційного суспільства; експерти дивуються масштабам капіталізації ринку компаній, що працюють у галузі ІКТ; акції компаній мобільного зв'язку перепродаються за величезні суми. З іншого ж боку, четверта частина населення планети не має доступу до найпростішого телефону. Так, за наявними даними на початку ХХІ століття 80 % людей у світі жодного разу не користувалися телефоном і 93 % не використовували комп'ютер [10]. Багато населених пунктів, регіонів, а часом і цілі країни не мають ресурсів для задоволення елементарних потреб своїх громадян в освіті й охороні здоров'я. Збільшується розрив у сфері розвитку і використання інформаційних технологій між розвинутими країнами й іншим світом, між різними прошарками населення усередині країн – багатими і бідними, молодими і людьми старшого віку, здоровими та інвалідами тощо.

Практично не охопленими Інтернетом регіонами є Центральна й Південна Америка, а особливо – Африка. Частка африканського континенту в загальній кількості Інтернет-підключення становить усього 0,25 %, і більша частина цієї мізерно малої величини припадає на ПАР. У Центральній і Південній Америці, де останнім часом відбувається певне зростання кількості користувачів Всесвітньою Мережею, цей приріст забезпечується в основному за рахунок трьох країн – Аргентини, Бразилії та Чилі [11, с. 16-27].

У цьому аспекті інформаційна нерівність (чи цифровий розрив) являє собою нерівні можливості з огляду на доступ, використання і виробництво інформації і знання, а також використання нових технологій для розвитку. Такий вид нерівності відображає поєднання загальних соціально-економічних проблем і конкретних проблем недостатнього розвитку інфраструктури, відносно високої вартості доступу до цієї інфраструктури, слабкого розвитку національного і місцевого інформаційного наповнення (контент), а також нездатності основної маси людей отримувати переваги з інформаційно-інтенсивної діяльності.

Від цифрової нерівності потерпають і люди, переважно молоді, вихідці з країн, що розвиваються, які одержали добру освіту на Заході, а також відповідні знання та навички для того, щоб жити в умовах інформаційного суспільства. Однак знайти належне застосування своїм знанням як на батьківщині, так і в країнах з «інформатизованими економіками» Заходу вони не можуть. Та, навіть коли таким фахівцям вдається працевлаштуватися, вони почуваються незатишно в незвичному соціокультурному середовищі, що нерідко спонукає їх на протест проти світопорядку розвинених країн Заходу. Не випадково більшість членів «Аль-Каїди» є представниками забезпечених верств населення ісламських країн у віці від 24 до 29 років, що мають, незважаючи на високий рівень освіти, отриманий у навчальних закладах Заходу, низький соціальний статус.

Тривожною особливістю нинішнього стану «цифрової нерівності» є те, що не спостерігається ознак реального подолання гігантської прірви між країнами-лідерами розвитку інформаційних технологій і країнами-аутсайдерами. Навпаки, цей розрив посилюється.

Не зважаючи на те, що секторами світової економіки, що динамічно розвиваються, є саме інформаційно-інтенсивні сектори. Останнім часом, по мірі прискорення темпів інформаційної революції, «цифровий розрив» між країнами й усередині країн не зменшується, а збільшується. Для світової економіки, а особливо для країн, що розвиваються, і країн з перехідною економікою (до яких належить і Україна), цей феномен створює серйозні труднощі. По-перше, ці країни, а всередині країн – найменш забезпечені верстви населення, відповідно зі скороченням можливості доступу до інформації і знання для досягнення більшого добробуту, витискаються на узбіччя. По-друге, тому що досвід та інструменти збільшення ефективності виробництва за рахунок використання ІКТ практично не переносяться в ці країни, там не використовуються значні можливості для розвитку, люди про них просто нічого не знають. По-третє, велика частина суспільства в цих країнах не відчуває на собі позитивного впливу інформаційної революції. Навпаки, розвивається негативне ставлення до всього того, що з нею пов'язане. Тенденція дуже тривожна з огляду на збільшення кількості конфліктів у світі, зростання корупції, тероризму, злочинності, погіршення екології і медичного забезпечення людей. Такі диспропорції створюють величезні проблеми для розвитку нової економіки.

На жаль, інформаційна нерівність характерна і для України. З одного боку, наша країна належить до групи п'ятдесяти найбільших країн за кількістю населення і за площею території, але за індексом телекомунікаційної підготовленості вона посідає лише 70-е місце серед 80 країн, оцінених за цим критерієм. З іншого боку, у нашій країні інформаційні ресурси та їх споживачі розподілені дуже нерівномірно.

Існує великий розрив у використанні комп'ютерів сільськими і міськими учнями і вчителями, студентами і викладачами вищих навчальних закладів. Значні регіональні розбіжності існують у використанні комп'ютерів у сфері освіти. Хоч темпи зростання комп'ютерної грамотності українських сту-

дентів досить високі, знижується їх відносна конкурентоспроможність у порівнянні з іноземними студентами.

Водночас в Україні є основа для розвитку сучасної економіки, заснованої на знаннях. Так, у країні вже реалізовано низку програм та ініціатив з удосконалення інформаційно-комунікаційної інфраструктури, з'явилася кілька нових програм, спрямованих на розвиток України через використання нових технологій у всіх сферах діяльності. Проте є і серйозна проблема роз'єднаності цих ініціатив та їх координації.

Отже, аналізуючи причини цифрової нерівності, можна виділити серед них основні:

- Нерівноцінність використання можливостей ІКТ. Нерівноцінний розподіл переваг, що надають ІКТ, між країнами та регіонами;
- Неоднаковий доступ до знань у сфері ІКТ на рівні країн, регіонів та груп населення. Нерівний доступ до ІКТ між верствами населення. Недоступність ІКТ для певних етнічних груп в силу традицій;
- Формування «е-номенклатури»;
- Непорівнянність доходів населення та вартості телекомунікаційних послуг;
- Дисбаланс інвестицій у сферу ІКТ;
- Розбіжність у перевагах для різних прошарків населення, спрямованих на стимулювання використання ІКТ;
- Технічні проблеми щодо забезпечення повного спектра послуг у країні або регіоні;
- Нерозвиненість певних видів послуг (у країнах, що розвиваються, переваги віддаються електронній пошті внаслідок високої вартості широкосмугового зв'язку);
- Брак гнучкого законодавства у сфері ІКТ та податкових пільг у певних країнах та регіонах.

Зниження рівня інформаційної нерівності у всіх її формах, а в ідеалі – її усунення є першочерговим завданням. Це обумовлено різким підвищенням соціально-політичної й економічної ролі інформації в сучасних умовах. Зростають інформаційні потреби людей, інформація перетворюється на масовий продукт, стає економічною категорією, виникає інформаційний ринок, розширюються інвестиції в дану сферу. З кожним днем усе більше й більше сервісних послуг переходять у режим «он-лайн». Зрозуміло, що в умовах нерівномірного доступу до інформації одні суб'єкти одержують перевагу, а ця перевага, у свою чергу, впливає на розподіл економічних і політичних ресурсів. Інформаційна нерівність призводить до поглиблення економічних і соціально-політичних протиріч і тим самим – до посилення нестабільності.

10-12 грудня 2003 року під егідою Генеральної Асамблеї ООН і патронатом Генерального секретаря ООН Кофі Аннана і за сприяння Міжнародного телекомунікаційного союзу в Женеві відбулася перша стадія Всесвітнього саміту з питань інформаційного суспільства (офіційно було зареєстровано 13 тисяч учасників зі 130 країн). Метою цієї першої в історії інформаційного суспільства події вищого рівня було прийняття державами – членами ООН двох стратегічних документів: Декларації принципів, яка містить фундаментальні положення розбудови інформаційного суспільства та Плану дій, що містить обмежені часовими рамками цілі, досягнення котрих сприятиме перетворенню на реальність концепції відкритого для всіх і справедливого інформаційного суспільства.

Під час другої стадії саміту, з 12 по 18 листопада 2005 року в Тунісі, зусилля учасників концентрувалися на реалізації Плану дій та виробленню рішень і досягненню домовленостей щодо управління Інтернетом і механізму фінансування. Всі учасники саміту зійшлися на тому, що поточне управління Інтернетом варто залишити за технічними структурами і захистити його від політичних пристрастей. Було також домовлено про сприяння створенню доменів на китайській, урду та арабській мовах.

Можна зробити висновок, що розвиток і поширення ІКТ у глобальному масштабі відбувається ще надто нерівномірно, суперечливо, а це не сприяє тому, щоб ІКТ стали засобом соціальної інтеграції та гармонізації у світовому масштабі. Природно, що така ситуація не може не хвилювати громадськість.

І все ж, у найближчі роки спостерігатиметься різкий стрибок в інтернетизації країн. Він стане можливим, з одного боку, у зв'язку з подальшим здешевленням комп'ютерної техніки і поступовим зниженням розцінок на користування Інтернетом, а з іншого боку – у зв'язку з появою й інтенсивним поширенням нових, альтернативних способів підключення до Інтернету. Йдеться, по-перше, про поширення так званих безпроводних технологій комутації з використанням мобільного телефонного зв'язку, що набуває все більшого розвитку в європейських країнах, а також у країнах Азійсько-Тихоокеанського регіону, а по-друге, про телевізійні приставки з можливістю підключення до Інтернету. У цьому випадку вихід у Всесвітню павутину відбувається не через телефонні лінії, а через сис-

теми кабельного телебачення, дисплеєм для перегляду веб-сторінок слугує не комп'ютерний монітор, а екран телевізора. Такий спосіб виходу в Інтернет позбавляє від необхідності мати для цього комп'ютер, що зручно і вигідно людям, які не застосовують процесори з іншою метою.

Отже, внаслідок процесів інтернетизації значна частина країн, що розвиваються, опиняються у своєрідному замкненому колі. Без сучасних інформаційно-комунікаційних технологій і можливостей широкого використання розвинутої системи електронних мереж ці країни не зможуть досягти економічного зростання, а відтак – підвищення матеріального рівня життя населення.

Природно, що з усього вищенаведеного не випливає, що країни, які відстають нині від країн-лідерів у розвитку інформатизаційної сфери, не мають перспектив розвитку. Навпаки, для деяких з них нинішнє технологічне відставання обернеться певними вигодами. Маємо на увазі, зокрема, те, що цим країнам не потрібно робити великі вкладення у розробку високих технологій, оскільки вони можуть скористатися досягненнями країн-лідерів, закупаючи створені там продукти комунікаційних технологій, включаючи як устаткування, так і програмне забезпечення. При цьому вони одержують можливість, оминаючи проміжні етапи вдосконалювання цих продуктів, використовувати найефективніші, передові розробки. Ці тенденції одержують істотне прискорення у зв'язку з процесами глобалізації, в ході яких найбільші міжнародні корпорації, що проникають на ринки країн, що розвиваються, стають провідниками поширення новітніх досягнень інформаційної епохи.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Иноземцев В. Л. Технологический прогресс и социальная поляризация в XXI столетии. // Политические исследования. – 2000. – №6. – С. 28 - 29.
2. Там само.
3. Герман К. Политические переупутья при движении к глобальному информационному обществу. // Социс. – 1998. – № 3. – С. 72.
4. Wem nutzt die Datenautobahn? // VDI Nachrichten. – 1994. – Nr. 44 – S. 17.
5. Баранов О.А. Інформаційне право України: стан, проблеми, перспективи. – К.: Видавничий дім «Софт-Прес», 2005. – 316 с.
6. www.pcweek.ru/Year 2000/N43/CP1251/strategy/chapt2.htm.
7. Die Zukunft des Internet (Serie) // Der Spiegel. – 1996. – Nr. 14. – S. 90.
8. Tiefe Nacht im // Suddeutsche Zeitung. – 1996. – 10./11.2002. – S. 8.
9. Clifford Stoll. Die Wüste Internet. Geisterfahrten auf der Datenautobahn. – Frankfurt/M, 1996. – S. 17.
10. Згуровский М. Общество знаний и информации – тенденции, вызовы, перспективы. // Зеркало недели. – 2003. – 24 мая.
11. Вайнштейн Г. Интернет как фактор общественных трансформаций. // Мировая экономика и международные отношения. – 2002. – № 7. – С. 16 - 27.

Ржевская Н. Ф. Стратегические прогнозы преодоления информационного неравенства в условиях глобализации / Институт международных отношений Национального авиационного университета.

Статья посвящена проблеме информационного неравенства, определению уровня влияния глобализации на этот процесс. В частности обосновывается неизбежность углубления информационного неравенства в глобализованном мире. Рассматривается возможность прогнозирования развития данного процесса.

Ключевые слова: *информационное неравенство, глобализация, прогнозирование, стратегические прогнозы.*

Rzhevaska N. F. Strategic predictions of the informational inequality overcome under the globalization conditions / Institute of International Relations National Aviation University.

This article is devoted to the problem of informational inequality, defining the influence level of globalization on this process. Particularly it is stressing on the inevitability of the informational inequality tension in the global world. The article is highlighting the probability of prediction of the following process.

Key words: *informational inequality, globalization, prediction, strategical prediction*